Żywot św. Metodego
znany też jako
Legenda Panońska

Armoryka

Żywot św. Metodego
znany też jako
Legenda Panońska

Kup książkę

Kup książkę

Żywot św. Metodego
znany też jako
Legenda Panońska

przełożył August Bielowski

Armoryka
Sandomierz 2011

Kup książkę

BIBLIOTEKA TRADYCJI EUROPEJSKIEJ, Nr 36

Projekt okładki: Juliusz Susak

Reprint fragmentu książki:
MONUMENTA POLONIAE HISTORICA.
POMNIKI DZIEJOWE POLSKI
WYDAŁ
AUGUST BIELOWSKI.
TOM PIERWSZY
LWÓW
NAKŁADEM WŁASNYM
1864.
s. 85-122
wykonano z egzemplarza udostępnionego ze zbiorów prywatnych

Ilustracja na okładce: Zahari Zograf (1810–1853), *Świeci Cyryl i Metody*, (licencja: *public domain*),
źródło: http://bg.wikipedia.org/wiki/Файл:Cyril-methodius-small.jpg

Copyright © 2013 by Wydawnictwo „Armoryka”

Wydawnictwo ARMORYKA
ul. Krucza 16
27—600 Sandomierz
tel +48 15 833 21 41
e—mail: wydawnictwo.armoryka@interia.pl
http://www.armoryka.pl/

ISBN 978-83-64145-10-0

Kup książkę

Żywot ś. Metodego.

A) Rękopism perg. bibl. synod. mosk. № 475/48.
k. 107.'

поганьскъ кнѧзь енльнъ вель
мнсѣдѧвъ внелѣ. роуга
шесѧ крьѩномъ нпако
стндѣѩше. посълавъже
къ не моуречедобротнсѧ
крьтнсноу. волею своєю
на своєн земли дане
плѣненъ ноудьми крь
щенъ боудешн нѧтюже
н земли. н помѧнешн
мѧнєженьзі.

B) Rękop. bibl. synod. mosk. № 993.
k. 176.

о. вне мьесть. прилоучиѭесѧ
вты дни. ростиславьскнѧзь
словенесь ѣ сьстополко. по

C) Rękop. akad. duch. mosk. № 94.
k. 217.'

лоунѧ невсечистословеньскыесѣдѣю. по
гдѧ несмѣстасѧ ѿ реши. ни ѣгѧ ницѣрѧ. по

D) Rękop. akad. duch. mosk. № 63.
k. 193.'

прилоучиѭе
вты дни. ростиславъ
кнѧзь словеньскыи. лѣто

Kup książkę

Kup książkę

ŻYWOT Ś. METODEGO.

Z legend i żywotów świętych które przydatne być mogą jako źródło do dziejów Polski, i w pomnikach niniejszych miejsce znaleźć powinny, pierwszy i niemało cenny jest żywot ś. Metodego. Odkrycie jego należy czasom wcale niedawnym. Przed kilkunastą laty natrafiono nań w bibliotece akademii duchownej, moskiewskiej, w rękopismie z wieku XV czy XVI. Jakkolwiek pismo jego było nie dawne, osnowa jednak sama zdradzała na pierwszy rzut oka że to jest pomnik z czasów odległych, i dawała znawcom otuchę iż znaleźć się może w liczniejszych i nierównie starszych odpisach. Doświadczenie wnet okazało, że nadzieje te nie były płonne. Uczony Wukoł Michajłowicz Undolski przezierając rękopisma biblioteki synodalnej moskiewskiej postrzegł tenże żywot, razem z wielą innemi, w Zborniku pergaminowym, wysokiej starości. Jestto gruby foliant w deski i skórę brunatną oprawny, pisany we dwie przedziałki ustawem czyli frakturą dość starannie, jak to z załączonej tu podobizny widzieć można. Początku równie jak końca w nim brakuje, a karty ku końcowi są mocno zbrukane i poszarpane. Żywot ś. Metodego znajduje się tu na stronicy 102 zajmując nie spełna ośm kart. Roku w którym Zbornik ten był pisany, niema nigdzie wymienionego. Józef Bodiański odnosi go do wieku XII. Oglądałem ten rękopism w Moskwie, roku 1857, a tak z tego co tam widziałem, jak i z podobizn, które leżą przedemną, wnoszę iż jest nie starszy, jak z drugiej połowy wieku XIII. Jednocześnie prawie znaleziono w wielu innych poźniejszego wieku rękopismach ten żywot, mianowicie: w Makarego Czet-minei znajdującej się w bibliotece synodalnej moskiewskiej; w Zborniku moskiewskiej akademii duchownej; w bibliotece wołokołamskiego Josyfowego monastyru, itd.

Znamiona wewnętrzne z których o wieku, a poniekąd i o osobie autora wnioskować można, są następujące.

1. Autor w rozdziale 1 wymieniając synody ekumeniczne, kończy rzecz tak:

Агатонъ апостолескъ папежь съ стомъ и седьмью десать отець съ честнымъ коньстантиномъ царемъ на шестомъ соньмѣ многа матежа въсколоша, и изгнавше проклаша съ всѣми съньмники тѣми, рекоуже Феодора фараньскаго, севгира же и пиро-

Agaton papież apostolski ze sto siedmdziesięcią ojcami i zacnym Konstantynem cesarzem na soborze szóstym mnogie zaburzenia utłumili, rozegnali i wyklęli tych mianowicie soborujących: Teodora farańskiego, Sergiusza i Pirona, Kira alexandryjskiego, Honoryusza

Kup książkę

ия, кюрѧ алексѧндрїискѧго, снорїѧ римскѧго, макарїѧ антїохїискѧго, и проуѧ поспѣшникы ихъ, а христїѧньскоую вѣроу ихъ истиньнѣ постѧвльше оутвердиши.

rzymskiego, Makarego antyochijskiego i resztę ich stronników, a wiarę chrześciańską na prawdzie utwierdzili.

*Z tych słów widać że autor zna tylko sześć synodów, podobnie jak papież Jan VIII, który w liście swoim pisanym do Świętopełka roku 880 powiada: »Igitur hunc Methodium, venerabilem archiepiscopum vestrum, interrogavimus coram positis fratribus nostris episcopis, si orthodoxæ fidei symbolum ita crederet, et inter sacra missarum sollemnia caneret, sicuti sanctam Romanam ecclesiam tenere et in sanctis sex universalibus synodis a sanctis patribus secundum evangelicam Christi Dei nostri auctoritatem promulgatum atque traditum constat; itd. (Baron. Annal. pod rokiem 880. Schlœz. Nest. III 202. Ginzel Cod. legend. et monum. str. 60. *)*

Wiadomo że stolica apostolska synodu z kolei siódmego, czyli drugiego nicejskiego długi czas nie uznawała, i dopiero na ciągłe przedstawiania wschodnich patryarchów, przyjęła go pod koniec wieku X. (Schröckh Christl. Kircheng. 23 str. 427. Lipsk 1772—1802.) Skoro więc autor żywotu niniejszego sześć tylko synodów wymienia, słuszna jest wnosić że pisał wtedy, kiedy jeszcze siódmy synod przez stolicę apostolską nie był uznany, mianowicie: przed końcem wieku X.

2. W rozdziale 2 wyraża się autor o Metodym tak, jakby mu był spół- lub bliskoczesnym.

По сихъ же всѣхъ богъ милостивыи, иже хощетъ дабы всякъ человѣкъ спасенъ былъ и къ разоумъ истиниыи пришелъ, къ нашѧ лѣтѧ ѧзыкъ радѝ нашего, о немъ же сѧ нѣсъ никтоже николиже попекъ, ихъ добрыи чинъ въздвиже нашего оучителѧ блѧженнѧго меѳодїѧ...

Po tych wszystkich Bóg miłościwy który chce aby wszelki człowiek był zbawion, i do prawdziwego rozumu przyszedł, w naszych latach gwoli naszego narodu, o który nikt się nigdy nie troskał, pobudził do dobrego czynu, naszego nauczyciela, błogosławionego Metodego.

3. W rozdziale 17 zamykając rzecz całą, odzywa się autor do Metodego, jakby był jednym z uczniów jego:

Ты же съвѣше, скатаѧ и чьстьнаѧ главо! молитвами своими призирѧи на ны, желѧющѧ тебе, избавлѧи отъ всѣкоѧ напасти оучениикы своѧ, и оучение простираѧ, и ересн прогоняѧ, да достойно зъвелиимъ нашего живѣше сьде станемъ съ тобою, твоѥ стадо, о десноую страноу христа бога нашего..

Ty zaś święta i zacna głowo! patrząca z wysokości na nas uczniów swych, smucących się po tobie, zbawiaj nas od wszelkiej napaści, rozszerzaj naukę i wytępiaj herezye, abyśmy tu powołaniu naszemu godnie odpowiadając, stanęli z tobą, stado twoje, po prawicy Chrystusa, Boga naszego...

*) Niektórzy pisarze poźniejsi, jak Boczek i inni, opuszczają wyraz »sex« w tym liście; to jednak nie ujmuje wiarogodności textu zatwierdzonego powagą Baroniusza.

Kup książkę

Jak z tych ustępów któreśmy dopiero przytoczyli godzi się zawiązać, że autor tego żywotu był spół- lub bliskoczesny Metodemu, że prawdopodobnie był jego uczniem, i pisał to nie poźniej jak w wieku dziesiątym; tak też i dalsze znamiona wewnętrzne nie tylko się mniemaniu temu nie sprzeciwiają, ale je owszem potwierdzają.

I tak, Nestor, który jak wiadomo pisał swój latopis na początku wieku XII, zna już ten żywot, i w kilku miejscach dosłownie go wypisuje. Oto są te miejsca:

Żywot Met. 6. Бѣхоу же ѥтерѣ многѣ чѧдь ѩже хоулѧхоу словѣньскыѩ книгы, глаголюще: ѩко недостоить ни котороѩоу же ѧзыкоу имѣти боукывъ сихъ, разве ѥвреи и грькъ и латинъ, по пилатовоу писанию, ѥже на крьстѣ господни написа...

8. Да са испълнить слово книжное: ѩко въсхвалѧть господа вси ѧзыци; и дроугоци: вси възъглаголоють ѧзыкы различныи великыих божиих, ѩкоже дасть ими доухъ святыи отвѣщевати...

Аще же кто отъ съборнихъ ѩмъ оучитель.... имѣеть дръзноувъ ниѩко разъврщати въ, гада книгы ѧзыка ѩнего, да боудеть отлоученъ, но токмо въ соудъ дамы церкви, дондеже са исправить. Ти бо соуть ѩвци а не овци ѩже достоить отъ плодъ ихъ знати и хранити са ихъ. Въ же чада възлюбленаѩ, послоушаите оучениѩ божиѩ и неотринете наказаниѩ церковнаго...

15. Посла же два попа скорописца зѣло преложи въ бръзѣ вьса книгы испъхнъ, разве ѩзыкъ ѩвеи отъ грьчьскы ѧзыка въ словѣньскъ шестию мѣсець, ѩчеи отъ марта мѣсеца до двою десяте и шести дьне октѧбрия мѣсеца. Скончав же достойноую хвалоу и славоу богоу въздасть, дающемоу таковоую благодѣть и поспѣхъ.

Nestor, pod r. 898. Мѣнии же ѩчаша хоулити словеньскыѩ книги, глаголюще: ѩко не достоить никотороѩоу же ѩзыкоу имѣти боукывъ сконхъ, разве ѥвреи, и грекъ, латинъ, по пилатовоу писаньню, ѥже на кресте господни написа...

..Да са исполнить книжное слово: ѩко восхвалять бога вси ѩзыци; дроугоѩ же: вси възъглаголють ѩзыки великыих божиих, ѩкоже дасть ими святыи доухъ отвѣщевати...

Аще кто хоулить словѣньскоую грамотоу, да бѫдѫть отлоученъ отъ церкве, дондеже са исправать, ти бо сѫть волци, а не овци, ѩже достоить отъ плода знати а, хранити са ихъ. Въ же чада божьи, послоушаите оучениѩ, и не отринете наказаниѩ церковнаго, ѩкоже въ наказалъ Меѳодии оучитель нашь...

Меѳодии же посади два попа скорописца зѣло, и преложи вса книги исполнь отъ грьчьскы ѩзыка въ словѣнескъ шестию мѣсець, ѩчеи отъ марта мѣсеца, до двоудесатоу и шестию день октѧбрия мѣсеца. Оконьчавъ же достойно хвалоу и славоу богоу въздасть, дающемоу такоу благодать епископоу Меѳодию...

Język tego pomnika nie tylko w rękopismie pergaminowym z XIII wieku, ale i w odpisach poźniejszych ma znamiona takiej starości, iż się niemal nie różni od tak zwanego kodexu

Kup książkę

supraślskiego, wydanego roku 1851 w Wiedniu przez Miklosicza, a który to kodex, jak wiadomo, przynajmniej wieku XI sięga. Można być prawie pewnym, że gdybyśmy żywot ten w równie starym, jak supraślski, rękopismie posiadali, tedy obydwa te pomniki nie różniłyby się zgoła nie tylko pod względem form gramatycznych, ale i pod względem pisowni.

Co do znamion wskazujących na miejscowość w której pomnik ten był pisany, tedy nie podpada wątpliwości, że autor żył i pisał w dyecezyi zostającej pod bezpośrednią władzą papieżów, o których mówi z największą czcią, zowiąc ich apostolikami. Już samo opuszczenie soboru siódmego, nieuznanego przez stolicę apostolską, świadczy, że nie patryarchom carogrodzkim, ale Rzymowi ulegał; Morawianie też, według słów jego, szlą do papieża, mówiąc:

10. Ꙗко и прѣвѣѥ отци наши отъ скатаго петра крьщениѥ прїꙗли, то даждь намъ меѳодиꙗ архиѥпископа и оучителꙗ.	Jako niegdyś ojcowie nasi przyjęli chrzest od świętego Piotra, tak i dziś daj nam Metodego na arcybiskupa i nauczyciela.

Sam autor żyje śród tychże Morawian którzy mu o czasach świetności państwa swego rozpowiadają, i powołuje się w pomienionym rozdziale na słowa ich:

ꙗко и сами (моравлѣне) повѣдаютъ присно.	Jakoż i sami (Morawianie) zawsze to powiadają.

Jest to więc właściwie pomnik morawski, a nazwanie go przez niektórych uczonych legendą panońską, zdaje nam się mniej trafne.

W Polsce oddawano równie cześć ś. Metodemu i ś. Kiryłowi jako apostołom naszym i patronom. Znana jest w tej mierze modlitwa w dyecezyi gnieznieńskiej dnia 9 marca odprawiana, którą niegdyś Stanisław Sokołowski z polecenia kardynała Radziwiła ze starych krajowych brewiarzy wraz z innemi modlitwami drukiem ogłosił, (Off. propr. Patr. prov. Pol. Cracoviæ 1596 *str.* 71.) *zkąd przeszła też ona dosłownie i do najnowszych polskich brewiarzy. W bibliotekach petersburskich znalazłem tę modlitwę w kilku kodexach, z ważnemi jednak odmianami od wydania Sokołowskiego. Mniemam że nie będzie niestosownie umieścić tu jej text wiernie według rękopismu pergaminowego, pisanego w XIV lub XV wieku, który z Polski niegdyś zabrany, zdobi dziś bibliotekę ermitażną, petersburską. W katalogu jej zapisany on jest pod liczbą 122, w tych słowach:* Bréviaire monacal en latin pour des pays slavons avec la légende de ss. Cyrile et Methode. *Wzięty zaś jest do ermitażu z biblioteki imperatorskiej publicznej, i w katalogu jej ma znak następujący:* к. Q. V. отд. I. 104. *Pisany bardzo starannie z ozdobami kolorowemi. We środku na kartce włożonej są te słowa: »Dnia 27 kwietnia 1831. Łuk. Gołębiowski.« Zdaje się więc że zabrany był do Petersburga z biblioteki towarzystwa przyjaciół nauk, lub też uniwersytetu warszawskiego. Modlitwa pomieniona znajduje się na karcie 198, stronicy odwrotnej, u dołu; poprzedza ją nadpis głoskami większemi:*

Kup książkę

CIRULI ET METUDII.

Omnipotens, piissime[1] Deus qui nos per beatos pontifices ac confessores tuos, nostrosque apostolos et[2] patronos, Cirulum et Metudium ad credulitatem[3] fidei christiane vocare dignatus es, presta quesumus, ut qui eorum festivitate in presenti gloriamur,[4] eorum eciam[5] gloriam[6] eternam consequi mereamur. *)

W tym więc łacińskim pomniku przechowanym w polskich kościołach mamy ślad apostołowania u nas Metodego. Tejże samej treści wieść zalatuje nas z xiąg słowiańskich, przechowanych w cerkwiach i monastyrach na Rusi.

W muzeum Rumiańcowskiem, w Petersburgu, znajduje się pod liczbą 453 tak zwany »chronograf« rękopism w formacie małego arkusza o 173 kartach, we dwie przedziałki pisany. Pisał go w Pskowie roku 1494 Samuel diak z Dubkowa, stare jakieś i obszerniejsze chronografy i xięgi różne wypisując. Początek, w którym kart pierwszych nie staje, obejmuje »Paleję« czyli historyę świętą, układaną z xiąg starego zakonu, a w niej widać ustępy i z apokryfów. Dalej następują wypisy z Jerzego Hamartola który, jak wiadomo, służył za źródło Nestorowi; a pomiędzy zdarzenia z dziejów postronnych, wtrącane są tu owdzie krótkie zapiski z dziejów Rusi, ale tylko po Włodzimierza wielkiego. Nakoniec są w nim jakieś urywki rozmów Konstantyna czyli Kiryła z królem chazarskim, i sporów z izraelitami, co wszystko wskazuje że wypisywacz miał pod ręką jakieś dawne, ciekawe xięgi które do nas nie doszły. Owoż obok wypisów z Hamartola znajduje się tu na karcie 441 bardzo ciekawa wiadomość o wynalezieniu pisma przez Konstantyna czyli Kiryła, i jego apostołowaniu, którą wydrukował wiernie Pogodin przy tłumaczeniu swojem na język rosyjski znanego dziełka Dobrowskiego: Kiryl i Metody. Diak z Dubkowa szpecił częstokroć swój cenny rękopism ortograficznemi i innego rodzaju myłkami, a te musiały przejść i do wydania Pogodinowego, bo innego textu wówczas nie znano. W czasie bytności mojej w Moskwie miałem sposobność obejrzeć rękopism akademii duchownej, pod liczbą 19. Pisany jest starannie półustawem, na papierze bawełnianym w wieku XV, a w skórę czarną oprawny. Zawiera najprzód **Толкованїе на 16 пророковъ**, *zaś od karty 365—389 żywot ś. Konstantyna czyli Kiryła:* **Житие и жизнь и подвизи, иже въ святыхъ отца нашего Коньстантина философа**, *po którym na karcie 389, stronicy odwrotnej, znajduje się tasama wiadomość o jego apostołowaniu co i w chronografie. Znachodzi się też ona, mniej lub też więcej błędnie, w dwóch rękopismach późniejszych, mianowicie w »Palei« z wieku XVI, którą posiada Undolski, i w ży-*

---

[1] *Sok.* sempiterne. [2] »apostolos et« *Sok. opuszcza.* [3] *Sok.* unitatem. [4] *Sok.* letamur. [5] *Sok. dodaje* meritis. [6] *Dalsze słowa z kartą następną wydarte są w rękp. erm., ale je mają dwa rękopisma z XV wieku, biblioteki niegdyś Załuskich, zgodne zresztą z ermitażnym zupełnie.*

*) *Tę samę wiadomość podaje Stanisław Patelski tak:* Sub Miecislao principe Lechia sive Polonia lumine veræ fidei catholicæ illustrata est, propulsatis gentilismi tenebris ad prædicationem Evangelii per sanctos Cyrillum et Methodium. Memoriale Epitaphiorum. Posn. 1762. D3.

Kup książkę

рѫ привести, и тамо оубісиъ бысть Вынтѣхъ латинскыи пискоуъ.

ciech, biskup łaciński.

Zamiast въ проускоуѭ ѕемлѭ *czyta się w chronografie diaka z Dubkowa* въ роускоуѭ ѕемлѭ, *a zamiast* вынтѣхъ *oba razy* вон латинскыи; *nakoniec zamiast* вѣрѫ правоуѭ *lub* вѣрѫ правовѣрноуѭ *jak raz w rękopismie akademii duchownej czytamy, ma diak z Dubkowa ciągle* вѣрѫ православноуѭ.

Ta tedy wiadomość ważna jest dla nas co do głównej swej treści, mianowicie co do tego, że apostołowie słowiańscy zarówno z Morawianami i Czechów i Polaków nawracali. Jest to wiadomość sięgająca dawnych czasów, odbija się już bowiem dość wyraźnie w Nestorze. Mówi on pod rokiem 898:

Бѣ ѥдинъ ѩзыкъ словѣнескъ: Словѣни иже сѣдѧхѫ по Доунаѥви, ихъ же прїѧша Мѣгри, и Морава, Чеси и Лѧхове, и Полѣане, ѩже нынѣ ѕовомыи Роусь. Симъ бо пєрвѣѥ преложены книгы Морава, ѩже прозвѧ сѧ грамота словѣньскыи, ѩже грамота єсть въ Роуси и въ Болгарѣхъ доунаискыхъ.

Byli jednym narodem słowiańskim: Słowianie nad Dunajem siedzący a podbici przez Węgrów, i Morawianie, Czesi i Lęchowie, i Polanie których dziś Rusią nazywają. Tym albowiem pierwej przełożono w Morawie xięgi, które nazwano pismem słowiańskiem, a które to pismo jest u Rusi i u Bółgarów dunajskich.

Widać że Nestor miał tu przed oczyma legendę, tejże samej treści jak powyższa, w której powiedziano było że Kiryła i Metodego xięgi słowiańskie zaprowadzone zostały pierwej u Morawian, Czechów i Lęchów, a potem u Rusi. Tęto wiadomość podając Nestor swojemi słowami, objął wyrazem пєрвѣѥ *czas dawniejszy w którym xięgi te u Morawian, Czechów i Lęchów zaprowadzono; zaś wyrażeniem* ѩже грамота єсть въ Роуси, *wskazał na późniejsze zaprowadzenie xiąg tych u Rusi i u Bółgarów.*

Niech tu nikogo nie dziwi że obok Rusi, której dostały się później te xięgi, położono i Bółgarów. Chociaż bowiem wielu uczonych utrzymywało, jakoby Kirył z Metodym w Bółgaryi, pierwej jeszcze niżli w Morawii, apostołowali; twierdzenie to jednak okazało się mylnem, opiera się bowiem jedynie na przypuszczeniu tem, iż malarz Metody, rodem rzymianin, któremu Bogoris, xiążę bółgarski, kazał sobie malować pokój, jest jedną i tą samą osobą z Metodym, Kiryła bratem który, jak to z najstarszego żywotu jego wiemy, był słowianinem i xięciem Słowian, był przełożonym jednego z najbogatszych klasztorów, był nakoniec arcybiskupem; a malować nie umiał. Jest dziś rzeczą udowodnioną, że dopiero po upadku państwa morawskiego zaczął kwitnąć obrządek słowiański w Bółgaryi.

Uznając ważność przytoczonej wyżej wiadomości, co do głównej jej treści, mianowicie co do tego, że apostołowie słowiańscy zarówno z Morawianami i Czechow i Polaków nawracali, winniśmy zarazem ostrzedz, iż w jej ustrojeniu jest coś, co na późniejsze czasy zakrawać się zdaje; a jest rzeczą pewną, że rzucone w niej tu owdzie szczegóły nie zasługują na wiarę, bo są lub przesadzone lub zmyślone zupełnie. I tak: niestosownie do czasów Kiryła uży-

Kup książkę

ty tu jest wyraz »wiarę prawowierną« bo wówczas prawowierny był zarówno rzymski kościoł jak i grecki, i mogła być mowa jedynie o obrządkach. Święty Wojciech nikogo nie zabijał, ani też xiąg słowiańskich i obrządku słowiańskiego nie zniszczył, bo mamy na to dowody iż ten obrządek długi jeszcze czas w Polsce pielęgnowany był, obok obrządku łacińskiego. Oto co mówi w tym względzie świadek naoczny z pierwszej połowy wieku siedmnastego, w rękopismie Gunaszewskiego str. 102.

То ꙗ ѡко ѡбꙗуниꙗ ѹ самомъ Краковѣ коръмномъ, и въ костелѣхъ рымскихъ, полно того, книгъ словенскихъ, великими склепами ꙁаꙗидешь ꙁаꙗкненыхъ: которыхъ ꙗ свѣтъ не выпустятъ. Также есть и ѹ Львове и мниховъ доминиканѡвъ склепъ великій книгъ нашихъ словенскыхъ ѹчителскыхъ до купы ꙁнесеныхъ...

To na oko obaczysz w samym Krakowie koronnym: po kościołach łacińskich pełno jest xiąg słowiańskich; wielkiemi sklepami znajdziesz je; pozamykane są i na świat ich nie wypuszczają. Tak samo i we Lwowie u xięży Dominikanów jest wielki sklep xiąg naszych słowiańskich, nauczających, które do kupy zniesiono.

Do tych tedy wieści ogólnych, i przechowanych w pomnikach dość poźnych o nawracaniu nas przez śś. Kiryła i Metodego, przybywa oto w żywocie niniejszym najważniejsza, bo szczegółowa i spółczesna wiadomość o potężnym xięciu polskim, z którym Metody w stosunkach bezpośrednich zostając, starał się go nawrócić na wiarę chrześciańską.

Do wydania niniejszego mieliśmy następujące pomoce:

A) *Z pergaminowego Zbornika, pisanego w wieku XIII, a między rękopismami biblioteki synodalnej moskiewskiej pod liczbą 175 znajdującego się, wypisy pojedynczych miejsc z rozdziałów 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15, 17; i rozdziały 4, 5, 11 w podobiznie.*

B) *Z rękopismu Makarego Czet-minei na miesiąc kwiecień, w tejże synodalnej bibliotece pod liczbą 993 znajdującego się, wierny odpis całego żywotu, i podobiznę jednej stronicy.*

C) *Z rękopismu Czet-minei na kwiecień i maj, w duchownej akademii moskiewskiej pod liczbą 94, rozdział 5 w podobiznie.*

D) *Z tejże akademii duchownej rękopismiennego Zbornika pod liczbą 63, rozdział 5 w podobiznie. Te trzy ostatnie kodexy są papierowe, i należą do wieku XV i XVI, jak to już same próbki ich pisma, tu załączone, wskazują.*

E) *Wydanie Szafarzyka, w Pradze roku 1851 uskutecznione.*

Głoski które w tem oto poszczególnieniu, przy rękopismach i wydaniu położyliśmy, służą oraz za odznaczenie ich w waryantach i wszelkich naszych powoływaniach.

W układzie textu szliśmy wiernie za rękopismem A, jak długo nam go stawało; tam zaś gdzie go zabrakło daliśmy główną baczność na rękopism B. We wszystkich, ile nam wiadomo, rękopismach opowiadanie jest ciągłe i bez żadnych rozdziałów; dla łatwiejszego jednak przytaczania przyjęliśmy podział zrobiony przez Szafarzyka.

Kup książkę

Мѣсяца маꙗ въ і дснь памѧть и житиѥ блаженнаго отца нашего и оучителꙗ Меѳодиꙗ архиепископа моравьска.

БЛАГОСЛОВИ ОТУС!

1. Богъ благъ и всесилнъ, иже есть сътворилъ отъ небытїа къ бытїе всяческаꙗ, видимаꙗ же и невидимаꙗ, и оукрасилъ всякою красотою, юже кто разумѣꙗ, помышлꙗꙗ по малоу, отъ ѹмъ можетъ разоумѣти, и того поꙁнати, иже есть сътворилъ сиꙗ дѣꙗ дивна и многа. отъ великоты бо и доброты дѣлъ по разумѣноу и родителя ихъ моудрьствоуютъ ся, иже поютъ вси аггели трисвятымъ гласомъ, и вси арховерніи славимъ въ святѣи троици, сирѣчь въ отци и сынѣ и святѣмъ доусѣ, еже есть въ трехъ оупостасѣхъ, сже можетъ кто три лица рещи, а въ единомъ божьствѣ. прежде бо всякого ѹмъ, и времени и лѣта идѣ всящѣмъ оумомъ и смысломъ исплотскымъ отець сынъ есть сына родилъ, ꙗкоже рече премоудрость: прежде всѣхъ холмъ раждаетъ мꙗ. [1] и въ еуангелїи рече само божїе слово просвѣтлѣнѣ оусты, бѣꙗхомъ ся на послѣдимаꙗ лѣта нашего ради спасенїа: азъ въ отци и отець въ мнѣ. [2] отъ тогоже отца и святѣи доухъ исходить, ꙗкоже рече самъ сынъ божїимъ гласомъ: доухъ истиньнъ, иже отъ отца исходитъ

Miesiąca maja w 10 dzień. Pamięć i żywot błogosławionego ojca naszego i nauczyciela Metodego, arcybiskupa morawskiego.

OJCZE BŁOGOSŁAW!

1. Bóg dobry i wszechmogący stworzył z niczego wszystkie rzeczy, widome i niewidome, i ozdobił je krasą wszelaką, a kto je rozważa, pomyślawszy trochę, może w części pojąć i poznać tego który te dziwne i rozliczne dzieła stworzył. W wielkości i dobroci dzieł objawia się myślącemu mądry ich twórca, którego pieją wszyscy aniołowie trójświętym głosem, a wszyscy prawowierni sławiny w trójcy świętej, to jest: w ojcu, i synie i duchu świętym, który jest w trzech postaciach, inaczej mówiąc, w trzech osobach, a w jednem bóstwie. Albowiem przed wszystkiemi czasy i wiekami i laty, nim jakikolwiek um lub twór bezcielesny powołan został do życia, ojciec sam syna rodził. Mówi bowiem przemądrość: *Przed pagórkami jam się rodziła.* I w ewanielii mówi samo boże słowo, przeczystemi usty, wcieliwszy się w ostatnich latach dla naszego zbawienia: *Jam w ojcu, a ojciec we mnie.* Od tegoto ojca i duch święty pochodzi, mówi bowiem sam syn głosem bożym: *Duch prawdy który od ojca pochodzi.* Ten Bóg stworzył wszystkie rzeczy, gdyż mówi Dawid: *Słowem pańskiem niebiosa utwierdzone są, a duchem ust jego wszystka moc ich.*

Wiersz 1 мꙗнъ въ і» tak ma rękp. A. — zaś лирѣлꙗ въ ѳ B. — лирилꙗ .S. E. — 3 моравьска» моравьскаго E. — 5 благъ» благии B. — 8 разумѣꙗнꙗ» помышлꙗꙗ» разумѣꙗнꙗ E.—9 ѹмъ» ѹстн B.—13 моудрьствоуютъ ся» моудерстк есть B.— поютъ» поютъ E. — 17 оупостасѣхъ» соупостасѣхъ E. — 19 прежде» прежс E. — ѹмъ и времени» ѹмъ E. — 22 прежде» прежс E. — 23 хлѣмъ» холѣмъ B. холмъ E.— 25 бѣꙗхомъ» бѣꙗхомъ B. — 26 и отець» отецъ B.— 27 святѣи» святии B. i E. — исходитъ» исходитъ B. i E. — 29 истиньнъ» истинснъ B. i E.

[1]) Przyp. 8. 25. [2]) Jan 14. 11.

Kup książkę

дить.[1] сей богъ съвръшн всю твари, якоже глаголетъ давидъ: словомъ господнимъ небеса оутвердиша са, и доухомъ оустъ его вся сила ихъ. яко тъи рече, и бъиша, тъи повелѣ, и създаша са.[2] прежде всѣхъ сътвори человѣка, прьсть отъ земля прїемля, отъ себе доушоу въдохноувъ животнымъ въдохновенїемъ, и словесныи съмыслъ и самовласть давъ, да вниде въ рай. заповѣдь заповѣда емоу искоусноу, да аще съхранитъ ю, и боудеть бесмертенъ, аще ли престоупитъ, смертїю оумретъ отъ своеа воля, а не отъ божїа велѣнїа. оузрѣвъ же дїаволъ человѣка тако поутеня и оустиша ия то мѣсто, съ негоже тои своею гордынею сниде, и сътвори престоупити заповѣдь, и из рая изъгна человѣка, и смертїю осоуждь. и оттоле оустити начатъ непрїязнь, бразнити многыи козьмы человѣческыи родъ. но неостави богъ великою милостїю и любовїю до конца человѣка. но на коеждо лѣто и время избра моужа, и яви людемъ дѣла ихъ и подвигъ, да са тѣмъ подобаще вси на доброе оустиани. якоже бѣ енохъ, иже оуповаа первыи нарицати имя господне. енохъ же потомъ оугождь богоу преставленъ бысть, нон приведенъ са обрѣте въ родѣ своемъ, потопа избысть въ ковчезѣ, да са бы пакы земля наплъниа тварь божїа и оукрасила. авраамъ по разделенїи языкъ, за-

Albowiem on rzekł, i było; on rozkazał, i stało się. Nadewszystko zaś stworzył człowieka, wziąwszy pył z ziemi, i tchnąwszy weń duszę ożywczem tchnieniem swojem; i dał mu zmysł pojętny i wolną wolę, aby wszedł do raju. 5 Przykazanie dał mu mądre, które jeśli zachowa, będzie nieśmiertelny, a jeśli je przestąpi, podpadnie śmierci z własnej woli, a nie z bożego zrządzenia. Gdy zaś czart obaczył że człowiek był tak uczczon, i posadzon na to 10 miejsce z którego on dla swej pychy ztrącon został, zdziałał więc to, że człowiek przykazanie przestąpił i z raju był wygnan i śmierci podpadł. I odtąd począł nieprzyjaźnie podżegać i psuć rozlicznemi podstępami ród ludzki. 15 Lecz Bóg przez wielką łaskę swoją i miłość nie odrzucił na zawsze człowieka, ale od czasu do czasu wybierał mężów, którzy czynami dobremi zwycięzko jaśnieli, aby lud wszystek starał się być im podobien i w dobrem się utwier- 20 dzał. Owoż był Enoch który pierwszy z ufnością wzywał imię pańskie. A gdy Enoch, miły Bogu, powołan został do niego, znalazł się sprawiedliwy Noe w swoim rodzie; ten w korabiu uszedł potopu, aby ziemia stworzeniami bożemi 25 znowu napełniła się i ukrasiła. Abraham po rozdzieleniu języków, gdy wszyscy w błędzie pogrążeni byli, Boga poznał, i nazwan był jego przyjacielem, i otrzymał obietnicę: *Błogosławione będą w nasieniu twojem wszystkie narody* 30

Wiersz 1 исходить» исходитъ B. i E. — 5 прежде» прежe E. — 9 внидетъ» введеть B. — заповѣда» заповѣдавъ B. — 11 боудетъ» пребоудеть B. — 17 осоуждь» осоужь E. — 21 человѣка» человѣкъ B. — 25 подобаще» подобаща B. — вси на» вси B. — 24 енохъ» енось B. — 27 са обрѣте» обрѣтъ B. — 29 наплъниа» наполниа E.

[1]) Jan 15. 26. [2]) Psalm 32. 6. 9.

Kup książkę

дѣвидъ кротостїю люди оучисе, и пѣснемъ
божїимъ ихоучи. соломонъ моудрость отъ
бога прїимъ паче всѣхъ человѣкъ, многа
казнїи добра сътвори съ притчами, мще и
слнъ недоконча. илїа злобоу людскоую об-
лиши гаждомъ, и мертва отрока въскрешь,
и огнь съ небесе словомъ снесе, попали
многыхъ, и жрѣтвы съжьже дивнымъ о-
гнемъ, нерѣбыя же нерѣа избивъ възиде
на небо на колесници огнѣнѣ и конихъ,
оученикоу давъ соугоубъ дохъ. елисѣи ми-
лотъ прїимъ соугоубъ чюдеса сътвори. про-
чїи пророци, конждо въ свое время, о ди-
вныхъ вещехъ хотащихъ быти пророчьство-
вахъ. нолинъ великыи по сихъ ходатаи ис-
хоу ветхымъ закономъ и новымъ. креститель
христовъ и свѣдитель и проповѣдатель живымъ
же и мертвымъ бысть. святїи апостоли петръ и
павелъ съ прочими оученикы христовы, и-
ко молитвъ весь миръ прошедших, осветиша
всю землю. по сихъ моученици кровьми сво-
ими оными скверноу, а пастольници святыхъ
апостолъ, царих крещьше, многымъ подвиг-
комъ и троудомъ поганьство разрушиша. се-
ливестръ честныи тремя сты и ·ни· отець, вели-
кааго царя коньстантина на помощь приимъ,
сънемъ прьвыи събравъ въ никеи, арїа· побѣди,
и проклатъ и, и ересь его, юже въздвизаше
на святоую троицоу, ихоже бѣ авраамъ и-
ногда съ тремя сты и ·ни· отрокъ царя из-

nich nie wytrwał. Eliasz złość ludzką skarał
głodem, i umarłego wyrostka wskrzesił, i o-
gień z niebios sprowadził słowem, popalił wie-
lu, a ofiary ogniem cudownym zniszczył, ohy-
dne zaś kapłany pozabijawszy, ognistym wo- 5
zem i końmi wzbił się do niebios, uczniowi
dawszy podwójną siłę. Elizej płaszcz otrzy-
mawszy, w dwójnasób cuda czynił. Inni pro-
rocy, każdy w swoim czasie, o dziwnych rze-
czach które miały nastąpić przepowiadali. Po 10
nich Jair, wielki pośrednik między starym a
nowym zakonem, był chrzcicielem Chrystuso-
wym i świadkiem, równie jak nauczycielem
żywych i umarłych. Święci apostołowie Piotr
i Paweł, z innymi uczniami Chrystusowymi, 15
jako błyskawica świat wszystek przeszedłszy
oświetlili wszystką ziemię. Po tych, męczen-
nicy krwią swoją zmyli zmazę, a następcy świę-
tych apostołów cesarza ochrzciwszy, po mno-
gich walkach i trudach pogaństwo zniszczyli. 20
Sylwester zacny z trzystą ośmnastu ojcami,
pomocą wielkiego cesarza Konstantyna wspar-
ty, pierwszy sobor w Nicei zebrał, Ary-
usza zwyciężył i wyklął z jego herezyą, którą
przeciw trójcy świętej podniósł, tak jak nie- 25
gdyś Abraham z trzystą ośmnastu młodzianami
króla pobił, i od Melchizedeka salimskiego
króla błogosławieństwo i chleb i wino otrzy-
mał: był to bowiem kapłan Boga najwyższego.
I sam też teolog Grzegorz ze stą piędzie- 30

Wiersz 1 кротостїю люди» кротостїю в.—оучисе« расцисе в.—2 моудрость пре-моудрость е. — 4 сътвори« сотвори в. — 5 людскоую облиши» людскоу облиуь в. — 7 снесе» снесъ в. — 8 жрьтвы» жертвы е. — 9 нерѣа» нѣреа е. — възиде» кзиде в. възыде е. — 12 сътвори» створи в. — 16 креститель» крестителю в. — 22 оными» оминя е. — 23 крещьше» крещешенъ в. — 24 разрушиша» разроушиша е.—25 честныи» честныи и в. честнои е.— великаго» великаго е.— 27 сънемъ» сънмъ в. сонмъ е. — 28 въздвизаше» воздвизаше в.

Kup książkę

ьи, и отъ исхыседскх цьсарих схлнискх блгословеніс пріатъ и хлѣбъ и вино. бѣ бо
вѣрѣи богх вышнихго. да слышъ же ѳеологъ григорїи съ стоиъ и патїю десать отець и
5 съ великъиыиъ цьсарсиъ ѳеодосїсиъ, къ цлригрлдѣ потвердн сх сватыи соуиьколъ, єже
єсть вѣроую къ єдииъ богъ, а ілксдонїх отсѣкше проклаших и хоулоу єго, юже глголлше нх сватыи доухъ. келестинъ и кв-
10 рилъ съ дкеиих стоих отець и съ дроугыиъ цьсарсиъ въ єфесѣ несторїх рлзроушиших съ всею блдїю, юже глголлше нх христл.
лєкъ и лнатлїи съ прлвовѣрныиъ цьсарсиъ ілркїлиоиъ и съ шестїю сотъ и трсии де-
15 сать отець въ хллкидонѣ єктихїєво всзоуліє и блдєніє проклашх. вгилыи съ богоугодныиъ ноустиноиъ и съ стоиъ и шестїю десать и патїю отець пятыи сънымъ състлкльше, изискхвше проклашх. агатонъ апостолєскъ
20 ипежь съ стоиъ и седьмью десать отець съ уестныиъ коньстлнтиноиъ цьсарсиъ нх шестѣиъ сънымѣ иногы ілтежх въскоходших, и изгилвше проклашх съ всѣми сънымники тѣми, рекоу же ѳеодорх фарлньскхго, сев-
25 гирх же и пироих, кирх алексхндрилскхго, ионориих рилъскхго, ілкхриих антохинскхго, и проухх поспѣшьникы нхъ, а христїлньскоую вѣроу нх истинѣ постлкльше оутвердиших.

2. Но сихъ же всѣхъ богъ ілихостивыи,
30 иже хощетъ да бы всякъ человѣкъ спасенъ

sięcią ojcami i z wielkim cesarzem Teodozym w Carogrodzie utwierdził symbol, to jest, wierzę w Boga jedynego, a Macedoniusza wyłączywszy *(od kościoła)* przeklął go i jego bluźnierstwo przeciw duchowi świętemu szerzone. Celestyn i Kirył z dwiestą ojcami i drugim cesarzem *(Teodozym)* w Efezie potępili Nestoryusza z jego kłamstwem które na Chrystusa wyrzekał. Lew i Anatoli z prawosławnym cesarzem Marcyanem i sześciąset trzydziestoma ojcami Eutychiuszowy nierozum i obłęd wyklęli. Wigili z bogosłużnym Justynianem i sto sześćdziesięcią i pięcią ojcami złożyli sobor piąty, i rozpoznawszy *(naukę Oryginesa)* wyklęli. Agaton papież apostolski ze sto siedmdziesięcią ojcami i zacnym Konstantynem cesarzem na soborze szóstym mnogie zaburzenia utłumili, rozegnali i wyklęli tych mianowicie soborujących: Teodora farańskiego, Sergiusza i Pirra, Kira alexandryjskiego, Honoryusza rzymskiego, Makarego antyochijskiego i resztę ich stronników; a wiarę chrześciańską na prawdzie zasadziwszy utwierdzili.

2. Po tych wszystkich Bóg miłościwy, który chce aby wszelki człowiek był zbawion i do

---

Wiersz 5 великъиитъ» великыиъ в. — 8 юже» иже в. — 9 келестинъ и келестинъ в. — 13 лилтлїи» илтлїи в. — 15 єктихїєво» єктихово в. — 16 вгилыи» tak poprawił Szaf.; вилигїи в. — 19 агатонъ» агатонъ и е. — апостолєскъ» апостолъ в. — 22 въскоходших» воскоходших в. — 23 проклашх клашх в. — сънымники» соньмники е.—24 ѳеодорх» ѳеодорх е.—25 алексхндрилскхго» алексхндрїнскхго е.— 26 ілкхриих антохинскхго и проухх поспѣшьникы нхъ» и проухх поспѣшьникы нхъ ілкхрїх антохнїскхго в.

Kup książkę

былъ и къ разоумъ истиныи пришелъ, въ
лѣта нашѣ ради нашего, о немъ же
са не бѣ никтоже николиже попекъ,
добрыи чинъ въздвиже нашего оучителя блъ-
женнаго меѳодїа, егоже вьса добрьіа дѣ-
тели и подвигы приимлюще сихъ оугодни-
цѣхъ по единомоу не постыдимъ са. окѣнъ
бо равьнъ бѣ, окѣхъ же иныхъ иньии. а дроу-
гыихъ болии словесною дѣтелию преспѣвъ,
а дѣтельнъіи словомъ. вьсѣмъ бо са оуно-
добль вьсихъ образъ на себѣ имѣяше: страхъ
божии, заповѣдии храмении, плъть ьскою чи-
стотою, прилежнъі молитвъі и свѣтьіа, сло-
во сильное и кротьое, сильно на противнъіа
а кроткое на приемлющиа кьзлиие, кротость,
тихость, милость, любовь, страсть и тръ-
пѣние: вьсе о вьсемуьскъіхъ бъіхъ, да бъі вьса
приобрѣлъ.[1] бѣ же рода исходя отъ обою-
доу, но вельии добра и уьстна, знаемъ пръвѣние
богомъ и цьсарьмъ и всею селоуньскою страно-
ю, ихже и тѣлеснъіи его образъ имѣяше са.
потомоу же и грьци любяще и из дѣтьска,
уьстнъіа бесѣды дѣяхоу, дондеже цьсарь, оу-
вѣдѣвъ бъістрость его, начаяние ему дасть
дръжати словѣньско. рекоу же азъ, ако про-
зра, ако и хотяше оучителя словѣномъ по-
слати и пръвааго архиепископа, да бъі про-

prawdziwego rozumu przyszedł, w naszych la-
tach, gwoli naszego narodu, o który się nikt
nigdy nie troskał, pobudził do dobrego czynu
naszego nauczyciela, błogosławionego Meto-
dego, którego wszystkie dzieła dobre i walki 5
nie powstydzim się przyrównywać pojedynczo
do *(dzieł)* owych bożych pracowników. Bo je-
dnym z nich był równien; od drugich mało co
mniejszy, a niektórych bądź uczoność cnotą,
bądź cnotę uczonością przewyższył. Wszys- 10
tkim bowiem stał się podobien i wszystkich
cnoty w nim się odwzorowały: bojaźń boża,
zachowanie przykazań, czystość cielesna, pil-
ne modlenie się i świątobliwość, słowo potężne
i łagodne: potężne dla tych co upornie się sta- 15
wili; łagodne dla tych co upomnienia z pokorą
przyjmowali; odwaga, skromność, łaskawość,
miłość, umartwienie i cierpliwość: *wszystko
stał się wszystkim, aby wszystkich zbawił.* Ród zaś
jego po obojgu rodzicach nie był pospolity, 20
jeno wysoki i zacny, znan przedewszystkiem
Bogu, potem cesarzowi i całej tesalońskiej o-
kolicy, bo i powierzchowność jego była od-
znaczająca się. Dlatego też i Grecy kochali go
od dzieciństwa i z uwielbieniem o nim rozpo- 25
wiadali, aż cesarz zdolności jego poznawszy
dał mu w dzierżenie xięstwo słowiańskie.

Wiersz 3 са не бѣ никтоже николиже» са николиже никтоже Е. — 4 блъженнаго» блъженнаго оучителя В. — 5 егоже вьса добрьіа» егоже вса добрьіа В. і Е. — 6 подвигы» подвигы В. і Е.—7 не постыдимъ са» не постыдимъ са В. не стыдимъ са Е. — 8 равьнъ» равенъ В. і Е. — иныхъ иньии иныхъ иніи В. і Е. — дроугыихъ» дроугыхъ В. і Е. — 9 болии» болѣ Е. — словесною» словесныа В. — 10 вьсѣмъ» всѣмъ В. і Е.—11 вьсихъ» всѣхъ В. і Е.—имѣяше имѣяше Е. — 12 плъть ьскою» плотскою В. плотъскою Е. — 17 вьсе о вьсемуьскъіхъ» все о всемуескихъ В. і Е.—19 вельии» велии В. і Е.—21 имѣяше» имѣяше В. і Е.— 22 грьци перьци В.—23 дѣяхоу» бѣяхоу В.— цьсарь, оувѣдѣвъ» царь В.—25 дръжати» дръжати В. — словѣньско» словеньско В. і Е. — рекоу» рече В. — 27 послати и» послати Е. — пръваго первого Е.

[1]) 1 Korynt. 9, 22.

Kup książkę

оучиꙗ ся вьсѣмъ обычаемъ словѣньскыимъ
и обыкъ а по малоу.

5 3. Сътворь же въ томъ кнѧженїи лѣта
многа, и оузрѣ многы мъкы бещиньны въ
житїи семъ, преложи земныа тьмы и волю
на небесныа мысли. нехотѧше бо честныа
доуша орѣпѣтити непребывающиимъ въ вѣкы.
10 и обрѣтъ времꙗ избысть кнѧженїа, и шедъ
въ ламбъ, идѣже свѧтїи отци живоутъ,
постригъ ся облѣче ся въ чрьны ризы. и
въ покиноуа ся покорогъ, и съвръшила весь
исъпълнь мниньскыи чинъ, и книгамъ при-
15 лѣжаше.

4. Приключьшоу же ся времени тлкоиоу,
и посла цѣсарь по философа, брата его, въ
казаръ, да поатъ и съ собою на помощь.
бѣхоу бо тамо жидове христианьскоую вѣроу
20 вельми хоулаще. онъ же рекъ: ꙗко готовъ
есмь за христианьскоую вѣроу оумрѣти. и
неослоушь ся въ шьдъ слоужи ꙗко рабъ
мьньшоу братоу, повиноуа ся емоу. сьже
молитвою, а философъ словесы прѣможеть
25 а. и посрамисте. видѣвъ же цѣсарь и па-
триархъ подвигъ его добръ на божии поуть,

Przewidział on, że tak powiem, posłannictwo jego na nauczyciela Słowian i pierwszego ich arcybiskupa, chciał więc aby obyczaje słowiańskie poznał i powoli do nich nawykał.

3. Strawiwszy na tem xięstwie mnogo lat, ujrzał jak wiele wrzawy marnej jest w życiu tem, zamienił więc ziemskie ćmy i wolę na niebieskie myśli. Nie chciał bowiem zacną duszą wtórować temu, co nie trwa wieczyście. Owoż w dogodną porę pozbył się xięstwa i poszedł do Olimpu, gdzie żyją świątobliwi ojcowie; postrzygł się, i habit czarny wdział. I powodując się pokorą pełnił w uległości wszystko co do zakonnego życia należało; a pilnie przykładał się do xiąg.

4. Zdarzyło się zaś czasu owego, iż cesarz filozofa, brata jego, do Chazaryi posyłając, kazał mu wziąć go sobie w pomoc. Byli tam bowiem żydowie i wielce przeciw chrześciańskiej wierze bluźnili. On zaś rzekł: gotów jestem umrzeć za wiarę chrześciańską. I nie wymawiając się, poszedł, i służył jako sługa bratu młodszemu, powodując mu się. Ten więc modlitwą, a filozof naukami pokonał ich, i byli zawstydzeni. Widząc tedy cesarz i patryarcha pomyślną walkę jego na bożej drodze,

---

Wiersz 3 сътворь» створь B. — 6 оузрѣ многы» оузрѣ E. — бещиньны» безчисленны E.—7 тьмы и волю» тьмы E.—8 нехотѧше» нехотѧше E.—9 орѣпѣтити» оропьтити E.—10 времꙗ» времꙗ E.—12 облѣче ся въ чрьны ризы» облече ся въ черны ризы B. E.—13 покорогъ» порокогъ B.—весь» вся E.—14 исъпълнь мниньскыи» исполнь мниньскыи B. i E. — и книгамъ» а книгамъ B. — прилѣжаше» прилежахъ B. прилежа E. — 16 времени» времени B. i E. — 17 цѣсарь» царь B. i E. — философа» философа E. — его его B. i E. — 18 казаръ» казары B. козары E. — 20 вельми» велми E. — 21 есмь» есмь B. i E. — христианьскоую» крьстианьскоую A. христїаньскоу B.—оумрѣти оумрети B. i E.—22 неослоушь» неослюшь E.—въ шьдъ» но шедъ B. i E.—23 мьньшоу» меньшоу B. меншоу E. — сьже» сеиже B. i E. — 24 философъ философъ E. — словесы прѣможеть» словесы преможеть B. i E. — 25 цѣсарь» царь B. i E. — 26 его» его B. i E. — божии» божїи B. i E.

Kup książkę

Kup książkę

Spis treści

Żywot św. Metodego 7

Objaśnienia 35

Kup książkę